

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/282/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7216229280
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marianna Hrabovecká
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2019:7216229280.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marianny Hraboveckej a členiek senátu JUDr. Diany Solčányovej a JUDr. Ludviky Bodnárovej vo veci starostlivosti súdu o maloletého O. R. nar. XX.XX.XXXX zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, Staničné námestie č. 9, Košice dieťaťa rodičov Y. Y. nar. XX.X.XXXX bývajúcej v S. na R. XX a Q. R. nar. XX.X.XXXX bývajúceho v S. na Z. XX zastúpeného advokátkou JUDr. Jarmilou Machovou so sídlom Advokátskej kancelárie v Košiciach na Štúrovej 20 v konaní o zníženie výživného o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Košice I zo 6.3.2018 č.k. 11P 53/2017-149 takto

rozhodol:

M e n í rozsudok tak, že návrh na zníženie výživného pre mal. O. R. nar. XX.XX.XXXX zamietá.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie rozsudkom zo 6.3.2018 č.k. 11P 53/2017-149 znížil výživné určené rozsudkom Okresného súdu Košice II z 21.11.2012 sp. zn. 25P 198/2012 od otca pre maloletého O. R. nar. XX.XX.XXXX zo sumy 100 Eur na 50 Eur mesačne od 1.12.2017 do budúca, ktoré výživné je otec povinný platiť vždy do 15-teho dňa v mesiaci dopredu matke dieťaťa. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

2. Rozhodnutie odôvodnil tak, že zníženie výživného zo 100 Eur na 50 Eur mesačne od 1.12.2017 do budúca je primerané a je v schopnostiach a možnostiach otca, aby prispieval na maloleté dieťa. Rozhodnutie založil na tom podklade, že otec dieťaťa od mája 2015 je sledovaný a liečený na psychiatrickej ambulancii s podozrením na endogénne ochorenie schizoafektívnej psychózy s anamnézou sekundárneho konzumu viacerých psychoaktívnych látok a zmiešanú poruchu osobnosti. V decembri 2016 bol hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení pre poruchy správania a agresivitu, abúzus alkoholu a drog. V kolektíve lekárov psychiatrického oddelenia bol jeho psychický stav hodnotený ako schizoafektívna porucha - manický typ. Zdravotný stav otca bol posúdený aj za účasti prísediaceho lekára z odboru psychiatrie, podľa ktorého na základe preštudovania všetkých odborných nálezov a hospitalizačných správ, ako aj na základe vlastného objektívneho vyšetrenia, u otca ide o klinický obraz Endogeriho ochorenia schizoafektívnej psychózy s anamnézou sekundárneho konzumu viacerých psychoaktívnych látok. Uvedená psychóza bola hodnotená ako ťažký stupeň ochorenia v klinickom obraze s pretrvávajúcimi autistickými prejavmi. Otec na základe týchto zdravotných problémov sa stal poberateľom invalidného dôchodku od 24.8.2017, ktorý mu je aktuálne vyplácaný vo výške 148,50 Eur. Otec nie je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie, jeho posledná evidencia bola do 17.2.2016 a na vlastnú žiadosť bol z evidencie vyradený 18.2.2016. Otec okrem maloletého O. inú vyživovaciu povinnosť nemá. Matka dieťaťa žije v spoločnej domácnosti s partnerom a z ich vzťahu pochádza maloletá J. Q. nar. X.XX.XXXX. Matka nastúpila na materskú dovolenku 30.8.2017 a od 24.4.2018 jej príjem tvorí len rodičovský príspevok. Q. O. v čase rozhodovania súdu navštevoval materskú školu a od septembra 2018 mu vznikla povinná školská dochádzka. Zistený skutkový stav posúdil a rozhodol

podľa § 26, § 62, § 65, § 75 ods. 1, 2, § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Zákona o rodine. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

3. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie matka dieťaťa z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a g/ CSP a navrhla, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a návrh otca na zníženie výživného zamietol. K argumentácii konajúceho súdu uviedla, že podľa rozhodnutia sociálnej poisťovne otec je síce poberateľom invalidného dôchodku vo výške 148,50 Eur, avšak táto dávka mu bola priznaná na základe percentuálneho poklesu pracovnej spôsobilosti iba čiastočne vo výške 50%. Otec nestratil úplnú schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť z dôvodu dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu a v tejto súvislosti je potrebné vziať do úvahy i to, že do tohto stavu sa privodil vlastným pričinením, ako to vyplýva z odôvodnenia rozhodnutia sociálnej poisťovne. Z dokazovania vykonaného súdom tiež vyplýva, že otec dieťaťa už predtým bol dobrovoľne nezamestnaný, z čoho možno usudzovať na jeho nezáujem zabezpečiť si finančný zdroj príjmu vlastnou prácou, ako aj nezáujem prispievať na výživu dieťaťa, avšak na alkohol a drogy finančné prostriedky mal. Skutočnosť, že otec dieťaťa zrejme nedodržiaval liečbu, v dôsledku čoho sa dostával do epizódneho zhoršeného zdravotného stavu, nemôže byť na ťarchu dieťaťa. Pri čiastočnom znížení pracovnej spôsobilosti otec dieťaťa vie vykonávať ľahšie manuálne práce za účelom zabezpečenia si príjmu. Zdôraznila, že znížením výživného sa podľa jej názoru výraznou mierou obmedzí uspokojovanie potrieb maloletého dieťaťa, ktoré v školskom roku 2018/2019 nastúpi do prvého ročníka základnej školy, čím sa zvýšia náklady na starostlivosť o dieťa, pritom jej, ako matke, sa zníži príjem z materskej dávky na rodičovský príspevok z titulu starostlivosti o ďalšie maloleté dieťa v najbližšom období. Ak otec dieťaťa žiadnym iným spôsobom neprispieva na výživu maloletého, nie je potom v záujme zníženie výživného, ako o tom rozhodol konajúci súd.

4. Otec dieťaťa vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že súd prvej inštancie o jeho návrhu na zníženie výživného rozhodol na základe dôkladného a objektívneho dokazovania a zisťovania pomerov, čím dospel k záveru, že jeho návrh je dôvodný. Súd dôvody svojho rozhodnutia podrobne rozviedol v odôvodnení rozsudku, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožňuje. Zdôraznil, že v súčasnosti vzhľadom na svoj zdravotný stav, aktuálne nie je schopný sa zamestnať ani brigádnicke, ani na niektorú z dohôd v zmysle Zákonníka práce, ale ani na čiastočný pracovný úväzok. Jedná sa u neho o ťažký stupeň ochorenia, v klinickom obraze s pretrvávajúcimi autistickými prejavmi. Posudkový lekár sociálnej poisťovne ku dňu kontrolného psychiatrického vyšetrenia, t.j. 24.8.2017 konštatuje jeho dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav ťažkého stupňa napriek kompletnej psychiatrickej liečbe. Rovnako zdôraznil, že od mája 2015 bol sledovaný a liečený psychiatrickou ambulanciou a v decembri 2016 bol hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení. V jeho psychiatrickom ochorení treba vnímať a posudzovať aj tú skutočnosť, že z evidencie uchádzačov o zamestnanie bol vyradený na vlastnú žiadosť 18.2.2016. Ambulantnou formou je liečený aj v súčasnosti, pričom na dodržiavanie liečby s cieľom jej úspešného progresu veľmi dôsledne dohliadajú jeho rodičia. Oni obaja sa spolu s odborníkmi snažia o to, aby bol po určitom čase schopný zaradiť a vrátiť sa do každodenného bežného aktívneho života, ktorého súčasťou je okrem iného aj práca, vzdelávanie sa, zvyšovanie kvalifikácie a tým aj primerané finančné ohodnotenie vykonávanej práce. Jeho snahou za pomoci odborných lekárov a nimi vhodne a primerane indikovanej a realizovanej liečby, ako aj rodičov, je zmena a zvýšenie jeho zárobkových možností v budúcnosti tak, aby mohol na výživu svojho syna prispievať vyššou sumou ako 50 Eur. V súčasnosti sú jeho finančné možnosti limitované výškou priznaného invalidného dôchodku vo výške 144,40 Eur. Nie je vlastníkom nehnuteľnosti, motorového vozidla, majetku vyššej hodnoty, nemá úspory a v konečnom dôsledku sám je odkázaný na starostlivosť, opateru a finančnú výpomoc zo strany svojich rodičov. Vo vzťahu k tvrdeniu matky, že svoj nepriaznivý zdravotný stav si privodil sám, poukázal na to, že matka dieťaťa už v čase nadviazania ich známosti vedela o jeho psychických problémoch a mala vedomosť aj o jeho hospitalizácii na psychiatrii. Vedela o jeho zdravotnom stave a vedela aj o jeho príčinách. Na žiadosť matky sa s maloletým synom nekontaktoval a nestretával, a to práve z dôvodu svojho zdravotného stavu. Je tomu tak aj v súčasnosti. Preto je potrebné jeho zdravotný stav brať v úvahu aj pri posudzovaní jeho finančných a zárobkových možností týkajúcich sa výšky výživného pre maloletého syna. S poukazom na vyššie uvedené považuje rozsudok napadnutý odvolaním matky za vecne správny a navrhol, aby ho odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

5. Kolízny opatrovník dieťaťa vo vyjadrení k odvolaniu matky doporučil rozhodnúť na základe dostupných dôkazných materiálov s poukazom na odôvodnené potreby maloletého O., príjmy a majetkové pomery oboch rodičov.

6. Matka dieťaťa vo vyjadrení k vyjadreniu otca v celom rozsahu trvala na obsahu podaného odvolania. Dodala, že pokiaľ otec dôvodí, že je v súčasnosti ambulantne liečený na psychiatrii, tak tomu bolo aj v čase minulom, kedy bol aj hospitalizovaný, pričom riadne pracoval, ako to vyplýva z odôvodnenia sociálnej poisťovne. Pokiaľ otec poukazuje na to, že mala vedomosť v čase nadviazania známosti o jeho hospitalizácii na psychiatrii, tak toto nikdy nepoprela, naopak, poukazovala a poukazuje na tú skutočnosť, že otec napriek zdravotným problémom riadne pracoval v čase, keď žili v spoločnej domácnosti. Bolo len rozhodnutím otca, že si svoj zdravotný stav skomplikoval práve užívaním drog v kombinácii s alkoholom, v dôsledku čoho nemá záujem sa ani zamestnať. Nie je pravdivé tvrdenie otca, že na jej žiadosť sa s dieťaťom nestretáva. Dôvodom, pre ktorý sa s dieťaťom nestretáva, je zrejme vyústením aj jeho doterajšieho životného štýlu, následkom čoho sa prejavuje uňho agresivita, o čom svedčí fyzický útok otca voči jej osobe, za ktorý bol trestnoprávne postihnutý. Zrejma agresivita otca je dôvodom, pre ktorý sa nestretáva so synom. Argumentáciu otca na potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie nepovažuje za dôvodnú aj preto, že od apríla 2018 je poberateľkou iba rodičovského príspevku, a o to viac zotrváva na prednesenom návrhu v odvolaní, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie a návrh otca na zníženie výživného zamietol.

7. Ďalšie vyjadrenia zo strany účastníkov konania vo veci podané neboli.

8. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

9. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo podľa § 65 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario v rozsahu danom § 66 CMP a dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, použil správne ustanovenie Zákona o rodine, ktoré však nesprávne aplikoval na zistený skutočný stav a dospel tak k nesprávnym právnym záverom, keď zmenu pomerov na strane otca, ktorú si privodil sám, vyhodnotil na úkor maloletého dieťaťa odkázaného svojou výživou na rodičov.

10. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Podľa ods. 3 tohto zákonného ustanovenia, pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

11. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť trvajúca do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Podľa ods. 2 tohto zákonného ustanovenia obidvaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Podľa ods. 4 tohto zákonného ustanovenia pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Podľa ods. 5 tohto zákonného ustanovenia výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča sú neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

12. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

13. Odvolací súd porovnaním pomerov v čase predchádzajúcej úpravy výživného s pomermi existujúcimi v čase terajšieho rozhodovania dospel k záveru, že zmenu pomerov na strane otca nemožno považovať za kvalifikovanú zmenu pomerov odôvodňujúcu zníženie výživného pre maloleté dieťa. Zdôrazňuje, že plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom je zákonnou povinnosťou rodičov a jeho cieľom je zabezpečiť výživu ekonomicky najslabšej skupine osôb v spoločnosti - deťom. Základné pravidlá pre určenie (zmenu) výšky výživného sú obsiahnuté v § 75 Zákona o rodine, ktorý snahu povinného znížiť vyživovaciu povinnosť na najmenšiu možnú mieru eliminuje tým, že sa pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti (zmeny) neprihliada len na skutočné príjmy povinného rodiča, ktoré v čase

vyhlásenia rozhodnutia dosahuje, ale sa vychádza z potencionálnych príjmov, teda príjmov, ktoré by mal, resp. mohol povinný rodič dosahovať pri existencii objektívne preukázaných skutočností. Zníženie výživného pre maloleté dieťa, ktoré nie je schopné samé sa živiť, má byť výnimočné a založené na výsostne objektívnych dôvodoch, ktoré v prípade otca dieťaťa preukázané neboli. Tento záver umocňuje odôvodnenie rozhodnutia Sociálnej poisťovne Bratislava zo 14.11.2017, kde posudkový lekár sociálneho poistenia konštatuje, že u otca dieťaťa je prítomná niekoľkoročná anamnéza zmien psychiky a správania, komplikované a zväzňované konzumom psychoaktívnych látok (pervitín, marihuana, kokaín) a opakované psychotické dekompenzácie pod vplyvom psychoaktívnych látok a alkoholu vedúce k opakovaným hospitalizáciám za účelom protitoxikkej liečby a potreby zamedziť užívaniu drog. Posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie so sídlom v Košiciach určil u otca dieťaťa za rozhodujúce zdravotné postihnutie duševné choroby a poruchy správania a poruchy nálad (manické, depresívne, periodické) ťažkej formy podľa kapitoly V, položky 3, písm. b/ prílohy č. 4 k zák. č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50%, teda konštatoval celkovú mieru poklesu schopnosti otca vykonávať zárobkovú činnosť 50% od 24.8.2017. Vychádzajúc z tohto odborného záveru nemožno prebiehajúcu psychiatrickú liečbu otca posudzovať v neprospech dieťaťa a je plne relevantné použitie § 75 ods. 1 vety druhej Zákona o rodine, pretože otec vlastným zavinením zapríčinil, že nedosahuje dostatočný príjem pre plnenie vyživovacej povinnosti a preto jeho návrh na zníženie výživného je nedôvodný. Argumentácia otca vo faktickej a právnej rovine smerom k vyživovacej povinnosti voči maloletému O. pôsobí nevyvážene a dovoľuje skôr záver, že subjektívne vnímanie vlastnej životnej situácie otcovi bráni objektívne posúdiť rozsah odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa preukázaných v priebehu konania na súde prvej inštancie. Rozhodnúť v súlade s jeho návrhom, by v tomto prípade znamenalo posunúť zodpovednosť otca za duševný a fyzický rast maloletého O. na jeho matku, ktorá s o dieťa osobne stará a dobrovoľne si plní vyživovaciu povinnosť voči nemu na hranici svojich možností vzhľadom na jej príjem (rodičovský príspevok) a bolo by nepochybne v rozpore so Zákomom o rodine, morálkou a spravodlivosťou, ak by súd pristúpil k zníženiu výživného v súlade s návrhom otca. Odvolací súd rovnako zdôrazňuje podstatné zvýšenie odôvodnených potrieb maloletého O., predovšetkým nástupom na základnú školu a berúc do úvahy vývoj životných nákladov (valorizačná klauzula obsiahnutá v § 78 ods. 3 Zákona o rodine) od roku 2012 (predchádzajúca úprava výživného) do terajšieho rozhodovania súdu dovoľuje záver, že výživné 100 Eur mesačne pred takmer siedmymi rokmi pokrylo aspoň v minimálnej miere potreby maloletého O., kým v súčasnosti toto výživné pokrýva potreby dieťaťa len na hranici prežitia. V kontexte zisteného skutočného stavu súdom prvej inštancie a vyššie uvedených úvah vyplývajúcich z relevantných ustanovení Zákona o rodine považoval odvolací súd argumentáciu matky dieťaťa v odvolaní za dôvodnú.

14. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil podľa § 388 CSP a návrh otca na zníženie výživného zamietol.

15. Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 3 vety druhej CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).